

En sosialdemokratisk energipolitikk for fremtiden

Bakgrunn

Vi opplever i Norge nå uvanlig høye strømpriser, som treffer norske husholdninger hardt og slår sosialt urettferdig ut. Folk og familier med lite fra før, blir hardest rammet. Arbeiderpartiet og regjeringens svar har vært å avhjelpe den akutte situasjonen på kort sikt, og starte det nødvendige arbeidet på lengre sikt.

Regjeringen har så langt satt av over 14 milliarder kr. for å hjelpe folk med de skyhøye strømrkningene. Situasjonen følges tett og ordningen er videreført til mars 2023. Regjeringen har satt ned en energikommisjon som skal kartlegge energibehovene og foreslå økt energiproduksjon, med mål om at Norge fortsatt skal ha overskuddsproduksjon av kraft og at norsk industri og norske strømkunder fortsatt skal ha rikelig tilgang på fornybar kraft

Arbeiderpartiet har stått for en ansvarlig forvaltning av felles naturressurser og utbygging av fornybar energi. Offentlig eierskap til våre kraftressurser har gjort at Norge har tjent milliarder, bygget ut velferdsstaten og sikret oss overskudd av elektrisk kraft. Norge har hatt en økende kraftutveksling med våre naboland siden 1960-tallet. Det har styrket forsyningssikkerheten vår, og hindret utbygging av overdreven og ulønnsom kapasitet av kraftproduksjon og strømnnett her hjemme.

Den endrede sikkerhetspolitiske situasjonen og krigen i Ukraina har på en dramatisk måte understreket betydningen av energitrygghet og tillit mellom land. Framtidig energitrygghet må være basert på tillit, stabilitet og forutsigbarhet på tvers av landegrenser.

Veien videre

Vi står foran store utfordringer i årene som kommer. Klimakrisen krever at vi erstatter fossil energi med fornybar energi. Elektrifisering av en rekke sektorer øker behovet for mer strøm. Rimelig kraft til husholdninger og industri er et mål for Arbeiderpartiet. Tilgangen på rimelig strøm skal være et grunnleggende velferdsgode i Norge, og rimelig kraft skal fortsatt være et konkurransefortrinn for norsk industri.

En sosialdemokratisk kraftpolitikk for vår tid må svare på hvordan vi løser de samfunnsmessige utfordringene knyttet til blant annet behovet for økt kraftproduksjon, stigende etterspørsel og energiomstillingen vi står overfor og samtidig når våre klimamål og ivaretar viktige miljøhensyn. Vår politikk hviler på noen grunnleggende forutsetninger; at naturressursene tilhører fellesskapet, offentlig eierskap og en sterk demokratisk forankring. Samisk kultur og næring skal hensyntas ved kraftutbygging og styrking av overføringsnettet.

Usikkerheten folk har opplevd denne vinteren, skal de ikke oppleve igjen. Det er avgjørende at vi sikrer en kompensasjon som også har et fordelingsperspektiv i bunnen. Arbeiderpartiet skal føre en fordelingspolitikk som sørger for at vanlige folk har bedre råd, og er mindre utsatt hvis strømprisen igjen skulle øke.

Norge har blant verdens beste forutsetninger for storstilt produksjon av ny fornybar energi, mange ganger større enn eget behov. Forutsetningen for dette er at vi først sikrer tilstrekkelig ren og rimelig energi til eget behov. Arbeiderpartiets mål er at Norge skal forbli en industriell energigigant også i en fossilfri fremtid. Det betyr at vi må sikre tilstrekkelig ren og rimelig energi til eksisterende og nye næringer. Norge har stort potensial innenfor blant annet hydrogen, batterier, karbonhåndtering, flytende havvind og nullutslipps prosessindustri. Disse grønne næringene kan skape mange nye arbeidsplasser over hele landet, store eksportinntekter og bidra til å nå vårt mål om å kutte klimagassene med 55 prosent i hele økonomien innen 2030. En massiv utbygging av ny, fornybar kraft, vil være vårt hovedsvar. Lokalsamfunn og kommuner som stiller sine naturressurser til rådighet, må sikres en større andel av verdiskapingen.

Det økte energibehovet i forbindelse med elektrifiseringen av samfunnet gjør at vi må prioritere hva vi bruker strøm på. Vi må på flere områder bruke mindre strøm enn i dag og bruke den på en smartere måte. Det er avgjørende at det legges inn finansiering til flere tiltak som gjør at enkeltpersoner, bedrifter, borettslag, sameier eller andre kan gjøre energireduserende- og effektiviserende tiltak i hjem eller på arbeidsplassen.

Kapasiteten på dagens strømnnett er ikke tilstrekkelig, og det trengs tiltak for å utnytte kapasiteten på strømnettet bedre enn i dag. I flere områder der det er planlagt ny grønn industri eller elektrifiseringstiltak, trengs det økt nettkapasitet for å bygge ut disse. Det er et viktig premiss at slike utbygginger kommer forbrukere og næringsliv til gode. Skal vi sikre at Norge kan klare den økte elektrifiseringen vi er nødt til for å nå klimamålene våre, trengs det mer utbygging av strømnnett fremover.

For å sikre nok kraft vil Arbeiderpartiet:

- Ha en kraftfull satsing på havvind. Regjeringen har allerede varslet rask utbygging. Dette må fortsette.
- Legge til rette for oppgradering av vannkraften vår.
- Bygge ut vindkraft på land der det er lokal støtte og gode vindforhold og legge til rette for mer solkraft.
- Følge opp energikommisjonen og nettutvalget.

For at folk skal ha råd til å betale strømregningen vil Arbeiderpartiet:

- Videreføre strømstøtteordninger, i første omgang til 2023.
- Legge bedre til rette for at folk kan sikre seg gjennom gode fastprisavtaler.

For å sikre tilstrekkelig nettkapasitet vil Arbeiderpartiet:

- Følge opp nettutvalget og sørge for kortere ledetider for nett i Norge.
- Sørge for utbedring av nettet i Norge.

Partiinternt energiutvalg

Sentralstyret satt i februar ned et partiinternt energiutvalg for å gjennomgå partiets energipolitikk i lys av den endrede situasjonen i kraftmarkedet og utfordringene det stiller oss overfor. Landsstyret ønsker at energiutvalget skal tydeliggjøre hvilke verdier og målsetter som ligger til grunn for Arbeiderpartiets energipolitikk og vurdere behovet for å utvikle politikken på enkelte områder.

Utvalget skal se på:

1. Hvordan vi skal sikre behovet for mer fornybar energi for å unngå kraftunderskudd og økte kraftpriser.
2. Hvordan vi når målsettingene om at kraftoverskuddet bidrar til økt verdiskaping og sysselsetting.
3. Hvordan bidra til forutsigbarhet og gode rammevilkår for husholdninger, næringsliv og industrien.